

บทคัดย่อ

รายจ่ายของรัฐบาลมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ การใช้นโยบายด้านการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางเศรษฐกิจควรได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพสูงสุด การที่รัฐบาลเข้าไปดำเนินการทางด้านเศรษฐกิจ จึงส่งผลกระทบต่อขนาดของรัฐบาลที่วัดจากสัดส่วนรายจ่ายของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ขนาดของรัฐบาลที่เพิ่มสูงขึ้นอาจส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกันหรือตรงกันข้าม ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่รัฐบาลดำเนินการ ประสิทธิภาพของการใช้จ่าย โครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ

การศึกษความสัมพันธ์ขนาดของรัฐบาลที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2500 – 2548 ประยุกต์ใช้แบบจำลองของ Ram (1986) ส่วนการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองดังกล่าวอาศัยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) จากนั้นใช้แบบจำลอง Threshold Autoregressive model (TAR model) และวิธีการของ Hanson (2000) ในการประมาณค่าขนาดของรัฐบาลที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยที่ขนาดของรัฐบาลที่ใช้ศึกษาจำแนกตามประเภทรายจ่ายของรัฐบาล คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภค รายจ่ายเพื่อการลงทุนและรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาล

ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ขนาดของรัฐบาลที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพบว่าขนาดของรัฐบาลที่วัดจากสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการลงทุนและรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาลที่แท้จริงต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงส่งผลทางบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากรายจ่ายเพื่อการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานการผลิตต่างๆ (Infrastructure) จะเข้าไปมีส่วนสนับสนุน (Complementary) ประสิทธิภาพการผลิตของภาคเอกชนให้สูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้ภาคเอกชนลงทุนเพิ่มขึ้น (Positive Externality Effect) ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

การศึกษานี้ขนาดของรัฐบาลที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กรณีขนาดของรัฐบาลที่วัดจากสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลที่แท้จริงต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง ขนาดของรัฐบาลที่เหมาะสมที่ได้จากแบบจำลองมีค่าเท่ากับร้อยละ 9.09 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง และพบความสัมพันธ์ในลักษณะที่ไม่ใช่เชิงเส้นตรงหรือ Armey Curve กล่าวคือเมื่อขนาดของรัฐบาลที่น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 9.09 หรือมีขนาดเล็ก รายจ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลจะส่งผลในทางบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อ

ขนาดของรัฐบาลมีค่ามากกว่าร้อยละ 9.09 หรือมีขนาดใหญ่ รายจ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลจะส่งผลในทางลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จากข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2500 – 2548 ผลการประมาณค่าขนาดของรัฐบาลในรายจ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาล พบว่ามีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 3.41 - 11.56 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 7.41 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยกว่าขนาดของรัฐบาลที่เหมาะสมที่ได้จากแบบจำลอง ดังนั้นหากรัฐบาลมีนโยบายด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลควรได้มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายจ่ายเพื่อการลงทุนที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น รายจ่ายการก่อสร้างสาธารณูปโภคหรือโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ รายจ่ายด้านการศึกษา การฝึกอบรม ที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว